

Opgørelse af Danmarks samlede høstudbytte for 2000

Den endelige opgørelse af det samlede høstudbytte for 2000 er opgjort til 9.412 mio. kg for kornhøsten, det svarer til en stigning på godt 7 pct. i forhold til 1999. Der er tale om en lille stigning i det samlede kornareal og en pæn stigning i gennemsnitsudbyttet.

Opgørelsen viser det samlede høstudbytte af korn, raps, bælgssæd, halm, rodfrugter, roetop samt græs og grøntfoder i alt.

1. Udviklingen i høsten i de seneste år

Resultatet af den endelige opgørelse af høsten 2000 viser en kornhøst, som er større end høsten i 1999. Den samlede kornhøst er opgjort til 9.412 mio. kg, hvilket er en stigning på godt 7 pct. i forhold til 1999. Den større kornhøst skyldes en lille stigning i det samlede kornareal og en pæn stigning i gennemsnitsudbyttet. Det høstede kornareal er opgjort til 1.514.000 ha mod 1.497.000 ha i 1999, mens gennemsnitsudbyttet er steget fra 58,6 hkg pr. ha i 1999 til 62,2 hkg pr. ha i 2000.

Hovedresultaterne af den endelige høstopgørelse fremgår af nedenstående oversigtstabel.

Oversigtstabel

Udviklingen i høsten 1997 - 2000

	1997	1998	1999	2000	1997	1998	1999	2000
	mio. kg				indeks gnsn. 1997-1999=100			
Korn i alt	9 529	9 334	8 774	9 412	103,4	101,3	95,2	102,2
Raps i alt	291	359	411	425	82,3	101,4	116,2	120,1
Bælgssæd i alt	384	386	193	139	119,8	120,2	60,0	43,2
Sukkerroer til fabrik	3 367	3 486	3 545	3 345	97,1	100,6	102,3	96,5
Fodersukkerroer og anden rodfrugt til foder	2 503	2 120	1 497	1 153	122,7	103,9	73,4	56,5
Græs og kløvermark i omdriften	9 256	10 978	10 049	10 367	91,7	108,8	99,5	102,7

Større kornudbytter...

Stigningen i gennemsnitsudbyttet i 2000 sammenlignet med 1999 for korn under ét fordeler sig på alle kornarter med en enkelt undtagelse nemlig vinterbyg, hvor gennemsnitsudbyttet faldt fra 56,7 hkg pr. ha i 1999 til 55,6 hkg pr. ha i 2000.

De to mest udbredte kornarter er vinterhvede, der udgør 41 pct. af det samlede kornareal og vårbyg, som tegner sig for 39 pct. af kornarealet. Udbyttet fra vinterhvede er steget fra 70,4 hkg pr. ha i 1999 til 75,1 hkg pr. ha i 2000, mens udbyttet fra vårbyg er steget fra 48,8 hkg pr. ha til 53,2 hkg pr. ha.

...og lidt større kornareal

Sammenlignet med 1999 er det høstede kornareal i 2000 steget med 17.000 ha til 1.514.000 ha.

Arealerne med vårbyg har med en stigning på 22.000 ha fortsat stigningen fra 1999. Arealerne med havre er steget med 19.000 ha til 45.000 ha, mens der er tale om stort set uændrede arealer for vinterhvede, vinterbyg og tritcale.

<i>Kornhøst</i>	Samlet har udviklingen i kornudbytterne og de høstede arealer medført en stigning i den samlede kornhøst. Høsten af vinterhvede er opgjort til 4.651 mio. kg hvilket svarer til en stigning på 218 mio. kg mens høsten af rug ligger på et stort set uændret niveau set i forhold til 1999. Høsten af vårbyg er grundet et større areal og en stigning i høstudbyttet steget med 373 mio. kg til en samlet høst på 3.164 mio. kg, mens høsten af vinterbyg med et stort set uændret areal men et faldende høstudbytte er faldet med 68 mio. kg til 816 mio. kg i 2000.
<i>Stort set uændret rapshøst</i>	Den høstede mængde af raps er for 2000 opgjort til 425 mio. kg, hvilket ligger lidt over niveauet i 1999. Der er tale om en lille nedgang i arealet men en stigning i det gennemsnitlige rapsudbytte fra 27,0 hkg pr. ha i 1999 til 29,1 hkg pr. ha i 2000.
<i>Nedgang i høsten af bælgssæd</i>	Høsten af bælgssæd er opgjort til 139 mio. kg, hvilket er en nedgang på 28 pct. i forhold til 1999. Nedgangen skyldes en fortsat markant reduktion i arealet, mens udbyttet lå på et klart højere niveau i 2000 end i 1999. Arealet faldt med 30.000 ha til 36.000 ha, mens gennemsnitsudbyttet steg fra 29,2 hkg pr. ha i 1999 til 38,8 hkg pr. ha i 2000.
<i>Rodfrugter</i>	Høsten af sukkerroer til fabrik er opgjort til 3.345 mio. kg, hvilket er en stigning på 200 mio. kg set i forhold til 1999. Nedgangen skyldes en fortsat reduktion i arealet opgjort til 4000 ha, mens gennemsnitsudbyttet på 565 hkg pr. ha for 2000 lå på niveau med året før. Høsten af fodersukkerroer og anden rodfrugt til foder er faldet med 344 mio. kg til 1.153 mio. kg i 2000 grundet en reduktion i arealet, mens gennemsnitsudbyttet lå på niveau med opgørelsen for 1999. Arealet er faldet med 5.000 ha til 18.000 ha i 2000 og gennemsnitsudbyttet for 2000 er opgjort til 655 hkg pr. ha.
<i>Lidt større grovfoderhøst</i>	Høsten af græs og grønfoder er opgjort til 3.916 mio. foderenheder, hvilket svarer til en stigning på knap 7 pct. set i forhold til 1999. Stigningen skyldes et større høstet areal, mens der er tale om generelt mindre udbytter.

2. Metoden for beregning af høstudbyttet

<i>Den generelle metode</i>	Høstudbyttet beregnes af Danmarks Statistik ved generelt at gange arealangivelser for de forskellige afgrøder fra landbrugs- og gartneritællingerne med det gennemsnitlige udbytte pr. ha for de samme afgrøder.
<i>Undtagelser</i>	Undtaget fra den samlede opgørelse af høstudbyttet er frø til udsæd, industrifrø (ekskl. raps) og gartneriprodukter.
<i>Arealfastlæggelsen</i>	Til beregning af de høstede kornarealer kombineres arealoplysninger fra den årlige landbrugs- og gartneritælling med oplysninger om de faktisk høstede kornarealer. Sidstnævnte oplysninger indhentes fra en skemabaseret stikprøve på ca. 4.500 bedrifter, hvorpå landmændene samtidigt angiver det realiserede gennemsnitsudbytte. Denne metode har været anvendt fra og med høstopgørelsen for 1996, og ændringen i metoden i forhold til tidligere år er en konsekvens af, at landbrugs- og gartneritællingen siden 1996 har været baseret på landmændenes arealangivelser indberettet til Direktoratet for FødevareErhverv. Metodeændringen har til formål at sikre, at arealer indberettet som korn til modenhed, men høstet som korn til ensilering, ikke indgår i beregningen af den samlede produktion af korn til modenhed. For andre afgrøder end korn benyttes arealopgørelsen fra landbrugs- og gartneritællingen.

Ved beregning af produktionen af de enkelte afgrøder er de beregnede høstarealer korrigeret for de relativt små arealer på ejendomme under 5 ha, som ikke er omfattet af landbrugstællingerne siden 1982.

<i>Måling af høstudbytterne</i>	Oplysningerne om de gennemsnitlige udbytter pr. ha indhentes for korn, markært og raps fra et udsnit af landmænd og for alle grovfoderafgrøderne fra De Landøkonomiske Foreningers planteavlskonsulenter. Mængdeudbyttet pr. ha af korn mv. er indhentet i efteråret 2000 ved udsendelse af spørgeskema til et repræsentativt udsnit af landmænd. Af de udsendte 4.500 skemaer indgår 4.200 indberetninger i beregningerne for 2000. I denne forbindelse er der tillige blevet spurgt om anvendelsen af den bjærgede halm til foder, fyring og anden anvendelse. Anden anvendelse kan eksempelvis være til strøelse eller industriel brug.
<i>Vandprocenten for korn, raps og markært</i>	Der indhentes oplysninger om både kornets vandprocent og gennemsnitsudbytte pr. ha før evt. tørring. Alle kornudbytter omregnes herefter til en vandprocent på 16. Udbyttet af markært omregnes ligeledes til 16 pct. vandindhold, mens rapsudbyttet omregnes til en vandprocent på 9.
<i>Omregning af grovfoder til foderenheder</i>	Høstudbyttet af grovfoderhøsten omregnes ligesom høsten af korn og markært til foderenheder for at få et fælles mål for størrelsen af den samlede høst. For rodfrugternes vedkommende er omregningen baseret på tørstofindholdet, idet 1 foderenhed er lig med 1 kg tørstof af kartofler og 1,1 kg tørstof af roer. Høsten af roetop, græs og grønfoder er beregnet direkte i foderværdi, og ensilagesvind er ikke fra-draget. For halm regnes hhv. 5 kg hvedehalm, 5 kg rughalm, 4 kg byg-, havre- og triticales-halm som 1 foderenhed. Der foretages fradrag for halm, der ikke er bjærget.
<i>Omregning af korn, raps og bælg-sæd til foderenheder</i>	Fra og med 1996 er omregningen fra kg til foderenheder for kornafgrøderne foretaget efter følgende normer: 1 foderenhed = 0,92 kg hvede, = 0,99 kg rug, = 0,96 kg triticales, = 1,01 kg byg, = 1,15 kg havre. For markært og anden bælg-sæd regnes 1 foderenhed = 0,96 kg. For raps er der regnet 1 foderenhed = 0,61 kg.

3. Yderligere oplysninger

Læs mere i varedeklarationerne, der ligger tilgængelige på Danmarks Statistiks hjemmeside www.dst.dk/varedeklaration under emnegruppen Landbrug.

Henvendelse Korn, raps, bælg-sæd og halm: Merete Profft, tlf. 39 17 33 87, mpr@dst.dk
 Rodfrugter, græs og grønfoder: Kirsten Spieker, tlf. 39 17 30 32, ksp@dst.dk

En tilsvarende opgørelse for 1999 er offentliggjort i indeværende serie 2000:8.

Tabel 1 Opgørelsen af Danmarks samlede høstudbytte 2000

	1999	2000	1999	2000	1999	2000	1999	2000
	1 000 ha		hkg/ha		mio. kg		mio. FE	
I alt	.	.	.	.	.	.	16 000	16 844
Korn (kerne) i alt	1 497	1 514	58,6	62,2	8 774	9 412	9 123	9 764
Vinterhvede	630	619	70,4	75,1	4 433	4 651	4 818	5 055
Vårhvede	8	8	46,2	51,9	38	42	41	46
Rug	51	51	48,5	52,0	248	262	250	265
Triticale	54	51	46,5	48,1	251	244	262	254
Vinterbyg	156	147	56,7	55,6	884	816	875	808
Vårbyg	572	594	48,8	53,2	2 791	3 164	2 763	3 132
Havre	26	45	50,2	52,3	130	233	113	203
Raps i alt	152	146	27,0	29,1	411	425	674	696
Vinterraps	117	116	29,8	31,4	349	366	571	599
Vårraps	35	30	17,8	20,0	63	59	103	97
Bælgsæd i alt	66	36	29,2	38,8	193	139	201	144
Heraf markært	65	35	29,2	38,8	192	137	199	143
Halm i alt, der er bjærget	995	987	36,2	37,6	3 606	3 716	894¹	922¹
Heraf halm af korn, der er bjærget	973	965	36,1	37,7	3 517	3 637	872 ²	902 ²
Rodfrugter (rod) i alt	124	115	529	532	6 544	6 143	1 411	1 377
Kartofler	38	39	396	425	1 502	1 645	374	411
Sukkerroer til fabrik	63	59	564	565	3 545	3 345	788	760
Fodersukkerroer og anden rodfrugt til foder	23	18	653	655	1 497	1 153	250	206
Roetop, der er bjærget	20	14	173	175	344	244	34	24
Græs og grønfoder i alt	543³	606³	.	.	21 544	22 031	3 664	3 916
Lucerne	6	5	644	622	360	332	46	43
Majs til ensilering	48	62	363	342	1 758	2 105	445	533
Korn til ensilering	77	112	203	209	1 572	2 337	437	649
Bælgsæd, fodermarvkål og andet grønfoder	1	1	407	391	25	23	3	3
Græs og kløvermark i omdriften	240	248	418	418	10 049	10 367	1 718	1 772
Græsarealer uden for omdriften	171	178	237	224	4 033	3 989	621	614
Italiensk rajgræs som efterafgrøde	158	118	166	152	2 624	1 790	276	188
Anden efterslæt efter korn og frø	168	191	67	57	1 122	1 087	118	114

Anm. Som følge af afrundinger kan summen af de enkelte tal i tabellen afvige fra totalerne.

¹ Heraf blev i 1999 og 2000 anvendt hhv. 398 og 412 mio. foderenheder til foder.

² Heraf blev i 1999 og 2000 anvendt hhv. 394 og 410 mio. foderenheder til foder.

³ Ekskl. arealer med efterslæt.

Tabel 2 Gennemsnitlige høstudbytter 2000

	Vinter- hvede	Vår- hvede	Rug	Triticale	Vinter- byg	Vårbyg	Havre	Vinter- raps	Vårraps	Mark- ært
hkg/ha										
Hele landet	75,1	51,9	52,0	48,1	55,6	53,2	52,3	31,4	20,0	38,8
Hovedstadsregionen	78,8	40,6	65,2	46,7	62,8	53,1	51,0	31,2	19,3	42,2
Vestsjællands Amt	78,8	61,9	58,9	53,9	60,4	56,5	51,2	30,9	22,1	47,8
Storstrøms Amt	90,3	51,9	69,7	57,5	64,7	66,6	52,1	34,9	20,6	47,0
Bornholms Amt	78,6	31,9	48,4	62,5	60,7	57,0	59,5	31,2	19,0	46,4
Fyns Amt	77,4	52,6	56,5	50,5	59,0	59,1	52,9	30,5	22,4	44,6
Sønderjyllands Amt	71,1	44,9	47,1	47,1	55,7	50,3	52,4	31,0	18,7	40,5
Ribe Amt	65,0	44,0	47,8	42,0	49,4	50,2	48,9	27,9	25,7	40,6
Vejle Amt	74,2	55,3	48,6	50,3	54,7	56,3	59,7	32,2	21,0	36,6
Ringkøbing Amt	63,5	51,9	38,5	42,0	47,6	49,3	48,5	27,7	17,4	32,3
Århus Amt	76,2	50,4	53,1	52,0	59,3	53,6	53,8	32,4	19,8	41,7
Viborg Amt	70,3	49,5	47,8	50,4	53,5	51,6	54,0	33,0	17,7	36,4
Nordjyllands Amt	67,1	56,1	52,4	47,7	50,7	45,5	51,4	31,6	18,6	36,2

Tabel 3 Halmudbytte og anvendelse af halm

	Halm i alt	Bjærget halm	Anvendt til		
			Foder	Fyring	Andet
mio. kg					
2000	6 221	3 716	1 655	1 108	953
Korn	5 787	3 637	1 645	1 061	932
Raps	376	46	-	35	12
Markært	58	32	10	13	9
1999	5 859	3 606	1 597	1 050	958
1998	6 298	3 766	1 786	1 028	952
1997	6 309	3 734	1 797	1 028	909
1996	6 044	3 669	1 902	993	773
1995	6 118	3 809	1 829	1 089	891